

References

1. Komar M. (2015). Master's degree work: Facilities of computer graphics in planning of visual image. Extended abstract of candidate's thesis. Sumy: SumSU [in Ukrainian].
2. Michael Noll (2014) Retrieved from: <http://www.citi.columbia.edu/amnoll/>.
3. Computer Art. (2010) History, Characteristics of Digital Imagery / What Is Computer Art? Retrieved from: <http://www.visual-arts-cork.com/computer-art.htm>. Smith G.W. (1972 Computer Art and Real Art. Bulletin of the computer art society), (Vols. 22), (pp.1-4). Sumy: SumSU [in USA].
4. Erohin S.V. (2010) Aesthetics of digital computer depicting art. Doctor's thesis. Sumy: SumDU [in Ukrainian].
5. Van Meni. (2010) Artistic features of modern placard : new conceptions and progress trends in foreign practice: dissertation of candidate of study of art/ Doctor's thesis. Sumy: SumDU [in Russia].
6. Liapicheva I. (2011) As розвивалась digital painting. Retrieved from: <http://www.mobiledevice.ru/69455-computer-graphic-art-history-wacom-will.aspx>.

УДК: 78.07.079 (477.64) "1991/2015"

Антоненко Олександр Миколайович,
кандидат мистецтвознавства, ст. викладач
кафедри інструментального виконавства та музичного
мистецтва естради Мелітопольського державного
педагогічного університету ім. Богдана Хмельницького

ФЕСТИВАЛЬНИЙ РУХ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАПОРІЖЖЯ ПЕРІОДУ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

У статті розглянуто особливості розвитку фестивального руху на території Запорізької області в період незалежності України. Проаналізовано найбільш відомі та престижні музичні фестивалі регіону. Виявлено соціокультурні функції фестивального руху, які полягають в активізації культуротворчих процесів на Запоріжжі, пошуку та підтримці талановитої молоді, донесенні до широкого загалу духовних скарбів і пропаганді високоякісного мистецтва.

Ключові слова: фестиваль, музична культура, Запорізька область, соціокультурні процеси.

Антоненко Александр Николаевич, кандидат искусствоведения, старший преподаватель кафедры инструментального исполнительства и музыкального искусства эстрады Мелитопольского государственного педагогического университета им. Богдана Хмельницкого

Фестивальное движение как фактор развития музыкальной культуры запорожья периода независимости украины.

В статье рассмотрены особенности развития фестивального движения на территории Запорожской области в период независимости Украины. Проанализированы наиболее известные и престижные музыкальные фестивали региона. Выявлены социокультурные функции фестивального движения, которые заключаются в активизации культуротворческих процессов в Запорожской области, поиске и поддержки талантливой молодежи, донесении до широких масс духовного достояния и пропаганде высококачественного искусства.

Ключевые слова: фестиваль, музыкальная культура, Запорожская область, социокультурные процессы.

Antonenko Olexandr, PhD in Arts, senior lecturer of the instrumental performance and music art pop chair, Melitopol State Pedagogical University named after Bogdan Khmelnytsky

Festival movement as a factor of the musical culture's development of zaporizhia region of the period of ukraine's independence

One of the peculiarities of modern social-cultural space of Zaporizhia region is the development of festival movement that has become a daily routine of modern artistic life of the region and given pulse for international integration processes.

In the conditions of national-cultural development of Ukrainian state in Zaporizhia region a great number of festivals appeared, their aim is the revival of national spiritual achievements. The All-Ukrainian festival-competition of music-song culture of Cossacks "Khortytsia" became a well-known forum of that direction. It was held in 1990-1993 and was dedicated to the 500th anniversary of the foundation of the Zaporizhia Cossacks. The festival gave a push for revival of Cossack song traditions in the region. At that period in Zaporizhia the vivid folk bands were created, we associate them with the level of modern folk choral culture of the region such as a vocal company "Kozaky-zhaporozhtsi", a chorus "Zaporizhki kozaky", a song and dance company "Zaporozhtsi".

The peculiarities of historical-cultural development of Zaporizhia region is its polyethnicity. The development of artistic traditions became the inalienable component of life and the important source of ethnic identification of national groups of the region. The numeral folk bands are created in national-cultural centres. The folk festivals became an important motivation for the improvement of their performance skills. The most prestige forum of this field is the art festival of national cultures "My – ukrainski" which is held from 1998 in Prymorsk. It is a great intercultural holiday that intensifies the development of folk bands of the different ethnic centres.

The main features of the development of the choral culture in Zaporizhia region at the period of independent Ukraine is the activity of the clerical choral music festivals. During 1998-2001 the festival of clerical choral music "Poite Bogy nashemu, poite" was held in Berdiansk. In 2005 the All-Ukrainian festival of clerical choral singing "Khrystos Voskrese" was founded in Zaporizhia. It became a vivid event in the musical culture of Zaporizhia region and an important factor of revival orthodox traditions there.

Among the musical festivals of academic sphere, the International festival of Slavic piano music is very famous and prestige. The festival had been held on the base of Melitopol State Pedagogical University named after Bogdan Khmelnytsky since 1999 till 2012. The festival gathered and inspired the young pianists from Ukraine, Russia, Byelorussia, Moldova and Bulgaria. Every year during the festival there was a presentation of Slavic piano inheritance and achievements of national composer, performance and pedagogical schools. Due to the wide programme of events such as concerts, performances, master-class of pedagogues-pianists, scientific-methodical conferences and seminars concerning musical pedagogy and piano performance, courses of extension of qualification under the aegis of National Ukrainian music union, the festival gave an unique opportunity to acquaint oneself with historical and modern achievements, current tendencies and directions of the Slavic piano art's development.

Among art projects which play an important role in the process of social-cultural development of Zaporizhzhia, the international festival-contest of child's and junior performance art "Akordy Khortytsi" differs by its scale. During the 14 years history of the festival about 8 thousand musicians at the age of 7 to 17 from Ukraine, Byelorussia, Armenia, Russia, Moldova, Germany, Austria, Serbia, China, South Korea, The United States of America took part in this competition; they demonstrated their mastery in the 5 nominations such as a soloist with the orchestra; soloist-instrumentalists and vocalists; companies; a concertmaster; the solfeggio and the theory of music. The laureates of the festival "Akordy Khortytsi" got an opportunity to take part in different international art projects at the cost of sponsors. So the aim of the festival was not only to find a talented young people, but to help them in their further artistic growth. We should add that festivals of child's and junior creative work are rather popular phenomena in the social-cultural space of Zaporizhia region.

One of the most progressive festivals of Zaporizhia region is the international festival of vocal variety art "Medovyi krai".

One of the vivid events in cultural life of Zaporizhia area is the All-Ukrainian festival of wind and variety music "Tavriiski Surmy". It has been gathering professional, military, childish and educational wind orchestras in Melitopol since 2001. The festival is organized according to European examples, it copies the tradition of holding the concert events on the open grounds, defile, parade-concert of brass bands.

One of the most interest art projects in Zaporizhia region is the All-Ukrainian youth festival "Perlyny sezonu". Since 1995 the festival has been presenting the creative work of young Ukrainian pop-performances from the different parts of Ukraine. Among the festivals of variety direction we also should distinguish regional festival of youth variety art "Zorepad".

The mentioned above festivals are not commercial; their goal is the activation of cultural-creative processes in Zaporizhia region and their inclusion into Ukrainian and international art space. Musical festivals of the region can be classified into 3 directions: academic, folk and variety. The most important thing that the holding of the festival on the territory of the region for young people, helps young musicians in self-determination and self-realization, finding their own way in music-professional development.

In conditions of the lowering of the concert-toured season in the recent years, festivals began to play an important role of delivering to the people spiritual treasures, propaganda of highly qualified art. The holding of prestige festivals and competitions is one of the ways to achieve Zaporizhia the level of the artistic city which want to get a status of cultural centres of Ukraine.

Key words: festival, musical culture, Zaporizhia region, socio-cultural processes.

Національно-культурне відродження кінця XX – початку XXI ст. спричинило істотне розширення наукового кола питань в українському мистецтвознавстві. Одним із його пріоритетних проблемно-тематичних напрямів стає краєзнавча тематика, аналіз історико-культурного розвитку окремих регіонів України є актуальним завданням сучасного мистецтвознавства. До проблем розвитку музичної культури Запорізької області періоду незалежності України зверталися у своїх наукових працях Т. Мартинюк, В. Редя. Однак фестивальний рух як важлива складова історико-культурного розвитку регіону отримав незначне висвітлення у науковій літературі. Саме останнє обумовлює актуальність дослідження даного явища в усіх багатогранних аспектах.

Аналізу особливостей розвитку фестивального руху України періоду незалежності присвятили свої наукові праці К. Давидовський [2], С. Зуєв [3], Ю. Москвічова [6], М. Швед [8] та ін. Вищевказані наукові праці стали методологічною та теоретичною основою дослідження. Джерельну базу дослідження склали буклети фестивалів, рецензії, критичні статті тощо.

Активізація фестивального руху на Запоріжжі спостерігається з початку 90-х рр. XX ст. В умовах національно-культурної розбудови української держави в Запорізькій області виникає значна кількість фестивалів, метою яких стає відродження духовних надбань нації.

Масштабним форумом даного напрямку став Всеукраїнський фестиваль-конкурс музично-пісенної культури козацтва "Хортиця". Фестиваль, який проводився у 1990, 1991, 1992 та 1993 рр., був присвячений 500-річчю утворення Запорізького козацтва, й значною мірою дав поштовх відродженню козацьких співочих традицій у регіоні. Саме в роки проведення фестивалю "Хортиця" на Запоріжжі створені колоритні фольклорні колективи, з виконавством яких асоціюється рівень сучасної народної хорової культури регіону – вокальний ансамбль

"Козаки-запорожці", хор "Запорізькі козаки", ансамбль пісні і танцю "Запорожці" обласної філармонії. Учасники фестивалю демонстрували свою майстерність у трьох номінаціях: хорові колективи, вокальні ансамблі, солісти. Метою діяльності фестивалю декларувалося "відродження та пропаганда козацького фольклору, пробудження у людей уваги до своєї спадщини, правічного коріння" [7; 45]. Географію фестивалю представляли учасники із Запорізької, Львівської, Полтавської, Івано-Франківської, Миколаївської, Чернігівської, Черкаської, Чернівецької, Кіровоградської, Харківської, Тернопільської, Житомирської, Луганської, Дніпропетровської областей, АР Крим і Києва. У репертуарі конкурсантів знайшли відображення цілі пласти народно-пісенних традицій.

Особливістю історико-культурного розвитку Запорізького краю є його поліетнічність. Нині населення регіону представлене понад 130 національностями. Розвиток мистецьких традицій стає невід'ємною складовою життя, важливим джерелом етнічної ідентифікації національних груп регіону. У національно-культурних осередках створюються численні фольклорні колективи, важливим стимулом удосконалення виконавської майстерності яких стає діяльність фольклорних фестивалів.

Фестиваль мистецтв національних культур "Ми – українські", який з 1998 р. проводиться у м. Приморську, нині є масштабним міжнаціональним святом, що активізує розвиток фольклорних колективів етнічних осередків. На час проведення фестивалю невеличке місто Приморськ стає унікальним центром мистецьких подій, що приваблює виконавців і публіку не лише з Запорізької області, а й інших регіонів та навіть країн. Фестиваль характеризується поліжанровістю – учасниками є інструментальні, вокальні, хорові та хореографічні колективи. Фестиваль "Ми – українські" – одна з центральних подій у культурному житті регіону, метою якого є збереження історичної пам'яті багатонаціонального українського народу, допомога національно-культурним товариствам у їх духовному відродженні.

Серед фольклорних фестивалів, що функціонували або функціонують на території регіону, відзначимо також міжнародний полікультурний фестиваль "Золоті береги вічності" (м. Мелітополь), участь в якому брали конкурсанти з України, Китаю, Румунії, Молдавії, Сербії, Болгарії та Росії; міжрегіональні – фестиваль народного хорового мистецтва "Вольниця" (м. Гуляйполе), фольклорний фестиваль "Азовські хвилі" (м. Бердянськ), фольклорний фестиваль "Джерела рідного краю" (м. Бердянськ), фольклорний фестиваль "Моя родина" (м. Запоріжжя).

Яскравою ознакою розвитку хорової культури Запорізької області періоду незалежності України стає діяльність фестивалів духовної хорової музики. Упродовж 1998 – 2001 рр. у Бердянську проводився фестиваль духовної хорової музики "Пойте Богу нашому, пойте". Фестиваль щорічно збирав найкращі церковні хорові колективи регіону, а у 2000 – 2001 рр. значно розширив географію учасників і отримав статус міжрегіонального.

Успішна практика проведення фестивалю духовної музики в Бердянську стала поштовхом для організації в регіоні значно масштабнішого мистецького форуму. У 2005 р. був заснований Всеукраїнський фестиваль духовних піснє-

співів "Христос Воскресе". На початку ХХІ ст. він став яскравим явищем музичної культури Запоріжжя та важливим чинником відродження православних традицій у регіоні.

Фестиваль не обмежувався конкурсною частиною – програма урізноманітнювалася виступами відомих хорових колективів, концертами інструментальної музики, майстер-класами та гала-концертом. У межах фестивалю своєю високу майстерність запорізькій публіці в різні роки дарували Академічний симфонічний оркестр Запорізької філармонії (худ. кер., нар. артист України – В. Редя), Камерний хор Дніпропетровської філармонії (кер. – О. Пучкова), Камерний хор Донецької музичної академії ім. С. Прокоф'єва (кер. – А. Мурзаєва), ансамбль солістів "Київська Русь" та ін. На сцені концертного залу ім. М. Глінки звучали шедеври світової музики – кантата "Іоанн Дамаскін" С. Танєєва, концерт для фортепіано з оркестром №3 С. Рахманінова, увертюра "Світле свято" М. Римського-Корсакова тощо. Виконання таких масштабних полотен, безумовно, справило велике емоційне враження на слухачів, підвищило авторитет фестивалю та його мистецький резонанс. Традиційним апогеєм фестивалю є гала-концерт лауреатів, у фіналі якого зведений хор півчих Запорізької єпархії під керівництвом І. Лічманової натхненно виконує духовні хорові концерти. Гала-концерт викликає значну зацікавленість громадськості міста, підтвердженням чого є заповнений концертний зал філармонії, присутність духовенства, керівництва області, музичної еліти регіону. З 2010 р. фестиваль "Христос Воскресе" через скорочення фінансування звузився до меж регіонального, але й донині є яскравою подією у соціокультурній панорамі Запорізької області.

Серед музичних фестивалів академічного напрямку достатньо відомим та престижним є Міжнародний фестиваль слов'янської фортепіанної музики. Фестиваль проводився у період 1999 – 2012 рр. на базі Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б. Хмельницького під егідою Європейської асоціації педагогів фортепіано в Україні ("ЕРТА"), Білоруської асоціації педагогів фортепіано ("ЕРТА"), Міжнародної ради з музично-художньої освіти при Президії Російської академії освіти.

Фестиваль збирав разом і надихав молодих піаністів-виконавців з дитячих музичних шкіл, середніх та вищих спеціалізованих музичних та педагогічних навчальних закладів України, Росії, Білорусії, Молдови, Болгарії. У межах фестивалю щорічно відбувалася масштабна презентація слов'янської фортепіанної спадщини та досягнень національних композиторських, виконавських та педагогічних шкіл. Завдяки широкій програмі заходів – концертні виступи, майстер-класи педагогів, піаністів, науково-методичні конференції та семінари з питань музичної педагогіки та фортепіанного виконавства, курси підвищення кваліфікації під егідою Національної всеукраїнської музичної спілки, фестиваль дав майже унікальну можливість для ознайомлення з історичними та сучасними надбаннями, існуючими тенденціями й напрямками розвитку слов'янського фортепіанного мистецтва. Яскравою окрасою фестивалю стали щоденні вечірні концерти, на яких глядачі мали змогу ознайомитися з шедеврами фортепіанної музики Ф. Шопена, Ф. Ліста, М. Лисенка, П. Чайковського, С. Рахманінова,

С. Прокоф'єва у виконанні спеціально запрошених гостей – лауреатів міжнародних конкурсів Романа Репки (Україна), Анатолія Катца (Росія), Юлії Новгородцевої (Росія), Сергія Микулика (Білорусь), Андрія Сікорського (Білорусь) та багатьох ін. Додамо, що майстер-класи та семінари в межах фестивалю проводили такі відомі митці, як: заслужений діяч мистецтв України, засновник і президент Фонду В. Горовиця, професор консерваторії м. Торонто (Канада) Ніна Казимиrowa; професор Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова Світлана Науменко; доцент Харківського національного університету мистецтв ім. І. Котляревського Ніна Руденко; професор Російської академії музики ім. Гнесіних Григорій Гордон; заслужений артист Росії, професор Саратовської державної консерваторії Анатолій Катц та інші.

Серед мистецьких проєктів, які відіграють важливу роль в процесі соціокультурного розвитку Запорізької області, вирізняється своїми масштабами Міжнародний фестиваль-конкурс дитячого та юнацького виконавського мистецтва "Акорди Хортиці". У березні 2001 р. на сцені обласної філармонії відбувся концерт "Зірки Запорізького краю", в якому у супроводі симфонічного оркестру виступили 13 юних музикантів із Запоріжжя та області. Цей яскравий концерт з аншлагом став поштовхом до організації фестивалю, в межах якого молоді музиканти мали б можливість виступити з симфонічним оркестром, отримати безцінний конкурсний досвід та зробити впевнений крок до майбутньої професійної кар'єри.

За 14-річну історію фестивалю в ньому взяли участь майже 8 тис. музикантів віком від 7 до 17 років з України, Білорусі, Вірменії, Молдови, Росії, Німеччини, Австрії, Сербії, Китаю, Південної Кореї, США, які демонстрували свою майстерність у 5 номінаціях: соліст з оркестром; солісти – інструменталісти та вокалісти; ансамблі; концертмейстер; сольфеджіо і теорія музики. Додамо, "Акорди Хортиці" – єдиний в Україні молодіжний фестиваль, який має престижну номінацію "соліст з оркестром".

Однією з умов діяльності престижного музичного фестивалю є наявність високопрофесійного та авторитетного складу журі. До складу журі фестивалю "Акорди Хортиці" щорічно запрошуються представники музичної еліти з України та закордону: народний артист України, лауреат державної премії ім. Т. Шевченка, композитор, професор Мирослав Скорик; народний артист України, професор Вадим Гнедаш; народний артист України, лауреат державної премії ім. Т. Шевченка, композитор Олександр Костін; композитор Володимир Зубицький; заслужений артист України, професор Євген Ржанов; заслужена артистка України Богдана Півненко; солістка Національної філармонії України, заслужена артистка України Ольга Рівняк; заслужений діяч мистецтв України, професор Валерій Алтухов; заслужений діяч мистецтв України, композитор Наталія Боева; заслужений артист України Валерій Козлов; заслужений артист України Андрій Ільків; соліст Національної філармонії Білорусі Андрій Сікорський; заслужений артист Росії, професор Олександр Мндоянц; композитор Галина Кисельова (Росія); лауреат міжнародних конкурсів Станіслав Божич (Сербія); засновник і директор міжнародного конкурсу молодих виконавців "Rovere d'Oro" Лучіано Ланфранкі (Італія); професор Паризької консерваторії Фредерік Пеласі

(Франція); лауреат міжнародних конкурсів Андрій Желтоног (Японія); професор музичного коледжу м. Сеул Сео Сеона (Південна Корея); засновниця та президент "Music Camp International" Конні Фортунато (США) та інші.

Нині фестиваль "Акорди Хортиці" виконує функцію масштабного мистецького свята на Запоріжжі, що приваблює значну кількість учасників та слухачів. У його межах відбуваються концерти відомих митців і творчих колективів. Родзинкою фестивалю є те, що члени журі виступають у межах фестивалю як артисти, демонструючи високий рівень виконавської майстерності. Незабутнє враження на гостей та мешканців Запоріжжя справив концерт Президентського оркестру Республіки Білорусь під керівництвом Віктора Бабарикіна у 2013 р. У межах фестивалю "Акорди Хортиці" традиційно відбуваються педагогічні конференції та майстер-класи за участі відомих педагогів та виконавців.

Концерт лауреатів XII Міжнародного фестивалю "Акорди Хортиці" проводиться в межах заходів, присвячених 100-річчю Національної музичної академії України ім. П. Чайковського. Концерт пройшов у великій залі академії під гаслом Міжнародного музичного гранд-фестивалю "VIVAT ACADEMIA". Лауреати фестивалю "Акорди Хортиці" демонстрували свою майстерність у супроводі Національного ансамблю солістів "Київська камерата". Апофеозом концерту став виступ видатного композитора, диригента, виконавця та педагога М. Скорика, який презентував новий альбом скрипкових творів та подарував слухачам свої джазові композиції у супроводі "Київської камерати".

Фестиваль-конкурс "Акорди Хортиці" на сьогодні, безумовно, є одним із найпрестижніших форумів дитячого та юнацького виконавського мистецтва в Україні. Запорізькі слухачі мають змогу познайомитися з молодістю музичної елітою не лише Запорізької області, а й України та навіть світу. Лауреати фестивалю "Акорди Хортиці", окрім цінних подарунків, отримують можливість для участі за рахунок спонсорів у різноманітних мистецьких проектах в Україні, Росії, Німеччині, творчих заходах Міжнародного благодійного фонду Володимира Співакова. Відтак діяльність фестивалю відбувається не лише у світлі виявлення обдарованої молоді, а й її подальшого творчого зростання.

Фестивалі дитячої та юнацької творчості стали достатньо поширеним явищем у соціокультурному просторі Запорізької області. Масштабним мистецьким форумом даного напрямку є Всеукраїнський фестиваль дитячої творчості "Топ-топ" у Бердянську. Фестиваль проводиться під час курортного сезону, завдяки чому приваблює значну кількість виконавців та слухачів. У різні роки фестиваль "Топ-топ" мав статус міжнародного та збирав учасників з України, Росії, Білорусі, Молдови, Румунії.

Одним із найбільш стрімко прогресуючих фестивалів, що нині проводяться на території Запорізької області, є Міжнародний фестиваль вокального естрадного мистецтва "Медовий край", організатором якого є Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Б. Хмельницького. Фестиваль є яскравим мистецьким явищем регіонального значення з належним міжнародним статусом. Географія учасників фестивалю представлена конкурсантами з України, Білорусі, Росії, Молдови, Болгарії, Румунії, Китаю, Південної Кореї.

Яскравою подією в культурному житті Запорізького краю є Всеукраїнський фестиваль духової та естрадної музики "Таврійські сурми", який з 2001 р. збирає в Мелітополі професійні, військові, дитячі та духові оркестри. Фестиваль проводиться за європейськими зразками, наслідує традицію проведення концертних заходів на відкритих майданчиках, дефіле, плац-концертів, марш-парадів духових оркестрів.

Одним із найцікавіших мистецьких проєктів на Запоріжжі є Всеукраїнський молодіжний фестиваль "Перлини сезону". З 1995 р. фестиваль презентує творчість молодих українських поп-виконавців з різних куточків України. У межах фестивалю щорічно виступають зірки української естради, серед яких Океан Ельзи, ТНМК, Друга Ріка, Мандри, Тартак, Ірина Білик та ін. За оцінками організаторів свідками подій фестивалю в різні роки стали до 180 тисяч слухачів та кілька мільйонів телеглядачів.

Серед фестивалів естрадного напряму треба відзначити також обласний фестиваль молодіжного естрадного мистецтва "Зорепад", який відкрив таких відомих виконавців, як Alyosha, Олександр Панайотов, Тетяна Недільська, Андрій Шамрай, гурти "Сотжер", "Хорта" та ін.

Отже, однією з особливостей сучасного соціокультурного простору Запорізької області є розвинений фестивальний рух, який міцно увійшов в повсякденний побут сучасного художнього життя регіону, дав імпульс міжнародним інтеграційним процесам, процесам зближення та взаємозбагачення національних культур, актуалізував формування нових моделей проведення фестивалів, їх фінансування, механізмів взаємодії з органами обласної влади і засобами масової інформації. Тут важко не погодитися з думкою К. Давидовського, що "міжнародні фестивалі в умовах сьогодення визначають напрями розвитку мистецтва та формують нові ідеї, творять особливий механізм регулювання та корегування естетичних шляхів, перевіряють практикою новації. Такі їх функції пояснюються тим, що міжнародний музичний фестивальний рух акумулює в собі всі сегменти сьогоденного музичного життя (композиторів, спеціалізованих виконавців, критиків, продюсерів, менеджерів), створюючи їх тісну взаємодію, результатом якої стає формування нового мистецького середовища, а також утворення нового мистецького продукту" [2, 100].

Розглянуті нами фестивалі не є комерційними, їхнє призначення полягає в активізації культуротворчих процесів на Запоріжжі, входженні у загальноукраїнський та міжнародний мистецький простір. Музичні фестивалі регіону можна класифікувати за трьома напрямками: академічним, фольклорним та естрадним. Особливо важливим є проведення на території регіону значної кількості престижних фестивалів для молоді, участь у яких допомагає молодим музикантам у самовизначенні й самореалізації, у знаходженні власного шляху музично-професійного розвитку.

За умов збіднілого останніми роками концертно-гастрольного сезону фестивалі також почали виконувати важливу функцію донесення до широкого загалу духовних скарбів, пропаганди високоякісного мистецтва. Досліджуючи феномен музичного фестивалю в культурі України, С. Зуєв влучно зауважує,

що "в 1990-ті роки, коли катастрофічно скоротилося сезонне концертне життя, закривалися театри та філармонії, припинили існування цілі творчі колективи, фестивальний рух, навпаки, набуває безпрецедентного розвитку за умов відсутності державної програми, спрямованої на відродження сезонних концертів, численні музичні фестивалі постали альтернативною формою гастролей" [3, 107].

Запоріжжя, з його насиченою та яскравою історією, культурними традиціями, розвинутою промисловістю, фінансовими можливостями на початку XXI ст. активно декларує курс на піднесення культурно-мистецького та духовного рівня регіону. Нині регіон ще не в змозі конкурувати з рівнем концертного життя Києва, Харкова, Львова, Одеси, Дніпропетровська, які мають розвинуту інфраструктуру в цій галузі (консерваторії, оперні театри тощо). Відтак, проведення престижних фестивалів і конкурсів є одним із засобів досягнення Запоріжжям мистецького рівня міст, які претендують на статус культурних центрів України.

Література

1. Антоненко О. М. Хорова культура Запорізького краю XX – початку XXI століть в аспектах музичної регіоналістики : дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 26.00.01 / Олександр Миколайович Антоненко; Нац. академія керівних кадрів культури і мистецтв. – К., 2014. – 296 с.
2. Давидовський К. Ю. Міжнародний фестивальний рух у формуванні культурно-мистецького середовища України (на прикладі міжнародних музичних фестивалів "Київські літні музичні вечори" та "Віртуози планети") / Костянтин Юрійович Давидовський // Культурологічна думка: Щорічник наукових праць. – К. : Інститут культурології Національної академії мистецтв України, 2011. – №3. – С. 94 – 100.
3. Зуєв С. П. Сучасний культурний простір та семіотика музичного фестивалю (на матеріалах Харкова) : дис. ... канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.01 / Сергій Павлович Зуєв ; Сумський держ. педагогічний університет ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2006. – 207 с.
4. Іонов В. І. Історіографія як основа наукової інтерпретації сучасної української музичної культури : дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 26.00.01 / Володимир Ілліч Іонов; Одеська держ. музична академія ім. А.В. Нежданової. – Одеса, 2010. – 200 с.
5. Мартинюк Т. В. Музичний професіоналізм Північного Приазов'я XIX – XX століть (П'ять поглядів на геосоціокультурну динаміку Запорізького краю) : монографія / Тетяна Володимирівна Мартинюк. – Мелітополь : Видавничий будинок Мелітопольської міської ради, 2003. – 608 с.
6. Москвічова Ю. О. Фестивально-конкурсний рух на Вінниччині: динаміка розвитку / Юлія Олександрівна Москвічова // Культура і сучасність. – № 1. – К. : Міленіум, 2014. – С. 192–197.
7. Річний звіт про організаційно-методичну та художньо-творчу роботу Обласного центру народної творчості за 1991 р. – ДАЗО, Р–2006. – Спр. 857. – 67 арк.
8. Швед М. Б. Тенденції розвитку міжнародних фестивалів сучасної музики на новому етапі (1990 – 2005 рр.) : автореф. дис. на здобуття звання канд. мистецтвознавства / Михайло Богданович Швед ; Львівська держ. муз. академія ім. М. В. Лисенка. – Л., 2006. – 20 с.

References

1. Antonenko, A. M. (2014). Choral culture of Zaporizhzhya region XX – XXI centuries in the aspects of the musical regionalism: Candidate's thesis. Kyiv: National Academy of Managerial staff of Culture and Arts [in Ukrainian].
2. Davydovskii, K. Yu. (2011) International festival movement in forming the cultural and artistic environment of Ukraine (for example, the international music festival "Kyiv Summer Music

Evenings" and "Virtuosos of the Planet"). Kulturolohichna dumka : Shchorichnyk nauk. prats. 3, 94 – 100 [in Ukrainian].

3. Zuev, S. P. (2006) Modern cultural space and semiotics of music festival (on materials Kharkov). Candidate's thesis. Sumy: Sumy State A.S. Makarenko Pedagogical University [in Ukrainian].

4. Ionov, V. I. (2010). Historiography as the basis of scientific interpretation of modern Ukrainian music culture. Candidate's thesis. Odessa: Odessa National A. V. Nezhdanova Academy of Music [in Ukrainian].

5. Martynyuk, T. V. (2003). Music professionalism Northern Azov XIX – XX centuries. (Five views on the geo-socio-cultural dynamics of Zaporizhzhya region). Melitopol: Vydavnychi budynok Melitopolskoi miskoi rady [in Ukrainian].

6. Moskvichova, Yu. O. (2014). Festival and competitive movement in Vinnytsia region: dynamics of development. Kultura i suchasnist : almanakh, 1, 192-197 [in Ukrainian].

7. Annual Report on organizational, methodological and artistic and creative work of the regional centre of folk art in 1991. (2006). DAZO [in Ukrainian].

8. Swed, M. B. (2006). Trends of international festivals of modern music in the new phase (1990 – 2005): Extended abstract of candidate's thesis. Lviv: Mykola Lysenko Lviv National Music Academy [in Ukrainian].

УДК 7.038.6

*Афоніна Олена Сталівна,
кандидат мистецтвознавства,
доцент, докторант Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв*

ПОСТМОДЕРНЕ РОЗУМІННЯ "ПОДВІЙНОГО КОДУВАННЯ" В МИСТЕЦТВІ

Статтю присвячено мистецтву постмодернізму та феномену "подвійного кодування". На основі визначень "подвійного кодування" вченими зроблено спробу аналізу музичних та хореографічних творів. Музичне і хореографічне мистецтво представлено творами композиторів і хореографів кінця XX – початку XXI ст. Виявлено основні риси постмодерного розуміння "подвійного кодування" у художній практиці.

Ключові слова: постмодернізм, подвійний код, художні практики, сучасне мистецтво.

Афони́на Елена Стальевна, кандидат искусствоведения, доцент, докторант Национальной академии руководящих кадров культуры и искусств

Постмодернистское понимание "двойного кодирования" в искусстве

Статья посвящена искусству постмодернизма и феномену "двойного кодирования". На основе определений "двойного кодирования" учеными сделана попытка анализа музыкальных и хореографических произведений. Музыкальное и хореографическое искусство представлено произведениями композиторов и хореографов конца XX – начала XXI вв. Выявлены основные черты постмодернистского понимания "двойного кодирования" в художественной практике.

Ключевые слова: постмодернизм, двойной код, художественные практики, современное искусство.